

เข้าร่วมการผลิตลำไยตามมาตรฐาน GAP คิดเป็นร้อยละ 65.7 และเคยอบรมเกี่ยวกับการผลิตลำไย คิดเป็นร้อยละ 68.1 ด้านพื้นที่ปลูกลำไยพบว่าส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นพื้นที่ดอน และพื้นที่ราบลุ่ม ส่วนพื้นที่ดินของเกษตรกรส่วนใหญ่อยู่ในเขตชลประทาน 1 ถึง 2 ไร่ และอยู่นอกเขตชลประทาน 3 ถึง 4 ไร่ มีลักษณะดินส่วนใหญ่เป็นดินเหนียวปนทราย รองลงมาเป็นดินร่วน และดินร่วนปนทราย คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 59.3 26.2 และ 14.5 ตามลำดับ

ในปี พ.ศ. 2553 เกิดภัยแล้ง ทำให้กลุ่มปลูกลำไยอย่างเดี่ยว กลุ่มปลูกลำไยและรับจ้างทั่วไป และกลุ่มปลูกลำไย ปลูกพืชอื่นๆ และรับจ้างทั่วไปได้รับผลกระทบจากภัยแล้งที่ระดับครัวเรือนทำให้ผลผลิตลำไยลดลงจากปี พ.ศ. 2552 คิดเป็นร้อยละ 37.8 23.1 และ 20.0 ตามลำดับ ส่วนความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการเกิดภัยแล้ง พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ จะอาศัยอยู่ที่เดิม ตามปกติ แต่ใช้การจัดการในการผลิตลำไยคิดเป็นร้อยละ 84.7 และเกษตรกรบางส่วนมีความคิดเห็นว่า ควรหันไปปลูกพืชอื่นแทน คิดเป็นร้อยละ 1.2

ด้านการปรับตัวจากภัยแล้งของเกษตรกรในระดับครัวเรือน พบว่าเกษตรกรพยายามหาวิธีเพื่อให้ผลผลิตลำไยไม่เกิดความเสียหายจากภัยแล้ง โดย กลุ่มผู้ปลูกลำไยอย่างเดี่ยวมีการเตรียมความพร้อมของต้นลำไย คิดเป็นร้อยละ 100 กลุ่มปลูกลำไย ปลูกพืชอื่นๆ และรับจ้างทั่วไปมีการกักตุนน้ำไว้ใช้ คิดเป็นร้อยละ 100 และกลุ่มปลูกลำไยและรับจ้างทั่วไปมีการเตรียมความพร้อมของต้นลำไย คิดเป็นร้อยละ 66.7

ส่วนการปรับตัวระดับชุมชน พบว่ากลุ่มเกษตรกรพยายามหาวิธีเพื่อให้ผลผลิตลำไยไม่เกิดความเสียหาย โดย ชุมชนส่วนใหญ่มีการพึ่งตนเองก่อน โดยมีการประชุมจัดเวรจ่ายน้ำในเขตชลประทาน และเชิญวิทยากรจากสำนักงานเกษตรอำเภอจอมทองมาให้ความรู้เรื่องการวางแผนการใช้น้ำในการเกษตรอย่างประหยัด ซึ่งสามารถบรรเทาปัญหาได้บ้าง แต่ต่อมาภัยแล้งได้เพิ่มความรุนแรงขึ้นจนชุมชนไม่สามารถรับมือไหว จึงได้ประชุมในระดับชุมชนและมีมติให้ผู้ใหญ่บ้านติดต่อขอความช่วยเหลือจากองค์การบริหารส่วนตำบลแม่สอย

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในครั้งนี้ เกษตรกรควรวางแผนการผลิตลำไย โดยการลดหรือการเพิ่มพื้นที่การผลิต เตรียมหาแหล่งน้ำสำรองไว้ใช้ในสวนเมื่อเกิดภัยแล้ง และควรเปลี่ยนวิธีการจัดการน้ำจากการปล่อยท่วมขังเป็นการให้น้ำระบบอื่น เช่น ระบบสปริงเกอร์ ระบบน้ำหยด เป็นต้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้น้ำ

Independent Study Title Impact of Drought on Longan Farmers' and Their Adaptation in Mae Soi Sub-district, Chom Thong District, Chiang Mai Province

Author Mr. Kritsanan Tongtip

Degree Master of Science (Agricultural Extension)

Independent Study Advisory Committee

Lect. Dr. Budsara Limnirunkul Advisor

Assoc. Prof. Rampaipan Apichatpongchai Co-advisor

Assit. Prof. Dr. Theeranuch Jaroenkit Co-advisor

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) study risks and possibilities of drought on longan farming in Mae Soi sub-district, Chom Thong district, Chiang Mai province 2) study the impact of drought in the areas of economic, social, and surrounding contexts in Mae Soi sub-district, Chom Thong district, Chiang Mai province 3) study the adaptation and solution to longan farming in drought condition in Mae Soi sub-district, Chom Thong district, Chiang Mai province.

The population of this research was 248 longan farming households in Mae Soi sub-district, Chom Thong district, Chiang Mai province. Semi-structured interview was for data collection and analyzed by descriptive statistics such as frequency, percentage, minimum, maximum, and mean.

The result showed that there were 3 separate groups. These were 68 longan farming households; 150 longan farmers who were also wage labourers, and 30 longan farmers who planted other crops and also were also wage labourers. The results also showed that 88.7% were local villagers; 53.6% had a average age between 41 to 50 years old, 39.1 graduated from 4 grade, 80.2 had 4 to 6 family members. The majority had 11 to 20 years farming experience. "Edor" is the most popular variety with the average age of longan trees between 21 to 30 years. For the high

productivity and profits. The planning distance of the fields is $8 \times 8 \text{ m}^2$, 24 logan trees/rai. Most of longan farmers, 65.7%, have attended GAP (Good Agricultural Practice) training and 68.1% have attended other longan production training courses. Most of the planting areas were up land and low land of area 1 to 2 rai. The fields were located near irrigation system but 3 to 4 rai (1 rai = 1,600 Square meters) were not. The soil characteristics are sandy clay loam, loam, and sandy loam which are 59.3 %, 26.2%, and 14.5 % respectively.

In 2011, there was a decrease in longan production due to the drought from 2010, for longan farming households 37.8%; longan farmers who were also wage labourer 23.1%, and longan farmers who planted other crops and also were also wage labourers 20.0%. Regarding the attitude of longan farmers toward drought, 84.7% thought that they would continue farming longan; however, they were tried management for drought. On the other hand, the percentage of farmers who thought to grow other plants apart from was 1.2%

Drought adaptation of longan farmer families found that 100% were finding longan productive strategies to prevent damage of drought by planning water management and preparing longan trees to the best condition, 100% of longan farmers who planted other crops and also wage labourers were storing water from irrigation service in catchment, 66.7% of longan farmers who were also wage labourers group were preparing longan trees to the best condition.

Regarding the community adaptation, farmers were finding strategies to prevent longan products from damage. Most of community units supported themselves by planning water resource management from irrigation, delivering training course about water management instructed by the Chomthong Agricultural's officials. At first, these could slightly solve the problems. After that the drought has become more serious than communities capability, they decided to request for support from Mae Soi Sub-district Administration Organization.

The recommendation the study, longan farmers should have land management plan for longan production and provide more water catchments when needed and change the water used from flooding system to other system such as sprinkler system, drip irrigation system etc, for increasing water use efficiency.